

ustav projicirala u budućnost, bez otpora povijesti i korporativizma. Europska bi republika mogla biti svojevršnom sintezom »triju izvora« što ih je Marx razlučio u modernosti svoga vremena: francuske politike, njemačke filozofije i engleske političke ekonomije. Nažalost, »uvijek genijalni Marx uvijek je griješio« i da bi ta kombinacija uspjela trebalo je odbaciti francusku politiku (lijevi jakobinizam i desni apsolutizam), anglosaksonsku ekonomsku politiku (Smithov i Ricardov liberalizam, na sreću korigiran od Keynesa i Schumpetera) i njemačku filozofiju kakvu su oblikovali Fichte i Hegel. Drugim riječima, europska je republika moguća pod uvjetom da svaka od zemalja koje je tvore prihvati stanoviti broj »narcističkih potiskivanja vlastite bazične kulture«. Ono što Europi nedostaje jest zajedničko europsko državljanstvo koje korigira nedostatnosti izabranog Parlamenta, nemoćnog da uspostavi ravnotežu između Europske komisije i država. No još je važnije to da nikakva europska republika neće biti moguća ako se ne usklade različiti elementi prethodno analiziranog političkog prava: državno pravo, ljudska prava, građanska prava i prava naroda. Za taj zahvat trenutačno nedostaje smjelosti i žara, ali u budućnost, tvrdi Kriegelova, ne treba simnjati. Uostalom, svijetu je potrebna ne bilo kakva nego demokratska i republikanska Europa. Ova je knjiga filozofsko-teorijski prilog vrlo teškom ozbiljenju te potrebe.

Rade Kalanj

Richard Swedberg

MAX WEBER AND THE IDEA OF ECONOMIC SOCIOLOGY

Princeton University Press, Princeton, New Jersey, 1998, 315 str.

Ekonomika je sociologija, sudeći barem prema broju objavljenih naslova, opsegu i raznovrsnosti analiziranih problema, sve produktivnija disciplina suvremene sociološke znanosti. To je posve razumljivo ima li se na umu društvena važnost ekonomskih činjenica i ekonomska dimenzija društvenog života. Ekonomski su procesi u modernom društvu toliko razgranati i dominantni da ih je naprosto nemoguće razumjeti bez temeljite sociološke analize. Čak se ni najokorjeliji ekonomizam, koji koristi sofisticirane mikro i makro instrumente u koncipiranju, opravdavanju i tumačenju gospodarskog razvoja, ne može sasvim lišiti nekih temeljnih socioloških kategorija. Ekonomsko je ponašanje društveno ponašanje i to je već prilično stari problem sociološkog mišljenja. Stoga je interpretativna rekonstrukcija ključnih momenata (autora, ideja, razdoblja) koji su oblikovali tradiciju ekonomske sociologije vrlo značajan dio te discipline i socijalnih znanosti u cijelosti. Takvu je interpretativnu rekonstrukciju obavio i Richard Swedberg u svojoj knjizi *Max Weber and the Idea of Economic Sociology* (Max Weber i ideja ekonomske sociologije). Swedberg je danas, bez sumnje, jedna od najprominentnijih figura na području ekonomske sociologije. Profesor je sociologije na Sveučilištu u Stockholmu i autor nekoliko referentnih djela: *Joseph A. Schumpeter. Biografija, Ekonomska sociologija. Prošlost i sadašnjost, Priručnik ekonomske sociologije* (zajedno s Neilom Smelserom), *Sociologija ekonomskog života* (zajedno s Markom Granovetterom).

Swedbergova knjiga o ekonomskoj sociologiji Maxa Webera pravi je primjer minucioznog istraživačkog rada. Tu je Weber istražen s podrobnošću koja katakad ide

